

УДК: 654.19:004.738.5(477.44)

Ольга Анісімова, д-р екон. наук, професор, в. о. завідувача кафедри,

Олексій Керман, магістр

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

ЦИФРОВЕ ТЕЛЕРАДІОМОВЛЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВІННИЧЧИНИ

Анотація. У статті окреслено ключові аспекти переходу від аналогового до цифрового мовлення в Україні та його регіональний вимір на прикладі Вінницької області. Наголошено на ролі міжнародних домовленостей та нових регуляторних актів у сфері розподілу радіочастотного спектру. Визначено значення цифрового телерадіомовлення як інструменту регіональної програми «Електронна Вінниччина», що сприяє розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури, доступності електронних послуг та прозорій комунікації влади з громадянами.

Ключові слова: цифрове мовлення, диджиталізація, радіочастотний спектр, Вінницька область, Електронна Вінниччина.

Перехід від аналогового до цифрового мовлення є не просто технологічною модернізацією, а виконанням міжнародних домовленостей, які започаткували цей процес, особливо Женевського плану «Женева-2006» [1]. Цей план є фундаментальною основою для перерозподілу частот, що безпосередньо впливає на планування радіочастотного ресурсу в Україні та, відповідно, у Вінницькій області.

В Україні регуляторна еволюція досягла критичної точки у 2024 році. Застарілі нормативно-правові акти, зокрема Постанова Кабінету Міністрів України № 815 від 9 червня 2006 року («Про затвердження Плану використання радіочастотного ресурсу України») та Постанова № 1208 від 15 грудня 2005 року, були скасовані. Замість них набрав чинності новий План розподілу і користування радіочастотним спектром в Україні, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України № 1340 від 19 грудня 2023 року [2].

Цей перехід, який відбувся у січні 2024 року, є критично важливим, оскільки він прямо пов'язаний із зобов'язаннями України щодо приведення національного законодавства у відповідність до законодавства Європейського Союзу, що є частиною процесу європейської гармонізації. Необхідність прискореної очистки смуг частот, що використовувалися аналоговим мовленням, диктується жорсткими графіками регулятора, що впливають із цих міжнародних та євроінтеграційних пріоритетів. Отже, терміни остаточного відключення аналогового мовлення (АЦО) на Вінниччині будуть визначатися не лише соціальною готовністю, але й необхідністю вивільнення спектру, що збільшує ризик примусового, а не поступового, вимкнення аналогового сигналу. Стратегія диджиталізації має бути сформована з урахуванням цих жорстких графіків.

Цифрове мовлення має значні переваги перед аналоговим, що демонструє порівняльний аналіз ключових стандартів.

Диджиталізація телерадіомовлення не існує у вакуумі, а є невід’ємною частиною ширших регіональних цілей цифрової трансформації. Стратегія Вінниччини до 2027 року, у межах Стратегічної цілі 2 «Регіон належного та ефективного врядування», містить оперативну ціль 2.1 – «Розвиток електронного урядування та цифровізації» [3].

На виконання цих завдань затверджено регіональну програму цифровізації «Електронна Вінниччина», виконання якої є стратегічним завданням обласної влади [4]. Ця програма спрямована на розвиток інформаційно-комунікаційної інфраструктури, відкритих даних, інтеграцію регіону до світового інформаційного простору та забезпечення доступу громадян до процесів цифрового розвитку.

Стійке та доступне цифрове телерадіомовлення виступає ключовим інструментом для реалізації цілей «Електронної Вінниччини». У регіональній програмі наголошується на потребі спростити комунікацію органів влади з населенням. Цифрове телебачення та радіо, особливо Суспільне мовлення, є найширшим каналом доставки інформації, критично важливим для тих, хто має обмежений доступ до Інтернету або проживає у сільській місцевості.

Отже, стратегія диджиталізації має закріпити за регіональними цифровими мовниками функцію не лише традиційного медіа, а й елемента критичної цифрової інфраструктури. Вони повинні стати основним каналом для оперативного цифрового інформування громад про електронні послуги, діяльність обласної та місцевої влади, а також для поширення публічних електронних документів.

Список використаних джерел

1. Регіональна угода(*), яка стосується планування цифрової наземної радіомовної служби в Районі 1 (частинах Району 1, розташованих на захід від меридіана 170°сх. д. і на північ від паралелі 40°пд. ш., за винятком території Монголії) та в Ісламській Республіці Іран у смугах частот 174–230 МГц і 470–862 МГц. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979_001#Text
2. Про затвердження плану розподілу і користування радіочастотним спектром в Україні: Постанова КМУ від 19 грудня 2023 р. № 1340. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1340-2023-%D0%BF#Text>
3. Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року. URL: [https://vinrada.gov.ua/upload/files/7sklikannya/42pozases/921\(1\).pdf](https://vinrada.gov.ua/upload/files/7sklikannya/42pozases/921(1).pdf)
4. Регіональна комплексна програма інформатизації «Електронна Вінниччина» на 2022–2024 роки. *Вінницька обласна військова адміністрація*. URL: <https://www.vin.gov.ua/vazhlyva-informatsiia/57615-rehionalna-prohrama-informatyzatsii>

